

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-52>

УДК 336.64

РОЗВИТОК КЛАСИФІКАЦІЇ РІЗНОВИДІВ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

DEVELOPMENT OF THE CLASSIFICATION OF VARIETIES OF BANK LENDING TO INDUSTRIAL ENTERPRISES

Герасименко Аліна Валеріївна

аспірантка,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6942-7211>

Herasymenko Alina

Ivan Franko National University of Lviv

Метою дослідження є розвиток класифікації різновидів банківського кредитування промислових підприємств, зокрема шляхом введення нових класифікаційних ознак. Розглянуто основні підходи до видової класифікації кредитування промислових підприємств та систематизовано класифікаційні ознаки кредитування виробничого бізнесу в зарубіжних наукових джерелах. Проаналізовано класифікаційні ознаки банківського кредитування суб'єктів господарювання у вітчизняній науковій літературі, та з'ясовано, що класифікація різновидів банківського кредитування промисловості потребує розвитку та удосконалення. Запропоновано нові, уточнюючі класифікаційні ознаки різновидів банківського кредитування промислових підприємств, що враховують специфіку промислових підприємств, та, на їх основі, розвинено класифікацію різновидів банківського кредитування промисловості.

Ключові слова: банківське кредитування, промисловість, промислові підприємства, банківське кредитування промислових підприємств, різновиди банківського кредитування промислових підприємств.

The aim of the study is to develop the classification of varieties of bank lending to industrial enterprises, in particular, by introducing new classification features. The task is all the more relevant because the role and importance of bank lending for modern industrial entrepreneurship is significant. Today, bank lending remains the most widespread type of lending, occupying a special role in the financial maintenance of activities of enterprises in various sectors of the economy. The problem of building of competitive and economically developed industrial sector in Ukraine is one of strategic directions of national economy development. It becomes especially acute in connection with the military invasion of the sovereign territory of Ukraine, as the situation requires an accelerated solution to a number of economic issues associated with Euro-Atlantic integration. The traditional method of solving the problems of industrial enterprises development is bank lending, which today requires effective measures for its intensification. Intensification of bank lending to industry at the present stage is impossible without taking specific measures to bring the domestic banking sector closer to Western standards of banking business in the field of industrial finance. With this in mind, it is important to deepen the theoretical foundations of bank lending to industrial enterprises, in particular, in terms of developing and improving the classification of the varieties of bank lending to industrial enterprises. In the article the basic approaches to classification of varieties of lending to industrial enterprises and classification attributes of lending to industrial business in foreign scientific sources are considered. Analyzed the classification features of bank lending to business subjects in the domestic scientific literature and found that the classification of varieties of bank lending to industrial enterprises requires development and improvement. Proposed new, clarifying features of the classification of the varieties of bank lending of industrial enterprises, taking into account the specifics of industrial enterprises, and, based on them, developed the classification of the varieties of bank lending industry.

Keywords: bank lending, industry, industrial enterprises, bank lending to industrial enterprises, varieties of bank lending to industrial enterprises.

Постановка проблеми. Цілеспрямованість національної економіки на міжнародні стандарти ведення бізнесу підіймає множини питань стосовно перспектив та реальних можливостей ефективної трансформації макроекономічного середовища функціонування національних суб'єктів господарювання. Особливої актуальності дана проблематика набуває у зв'язку із воєнним вторгненням на суверенну територію України, оскільки ситуація, що склалася, потребує прискорення у вирішенні окремих питань, пов'язаних із євроатлантичною інтеграцією. Проблематика побудови конкурентоспроможного та економічно розвиненого промислового сектору в Україні є одним із стратегічних напрямків розвитку національної економіки. Традиційним методом вирішення проблем розвитку промислового бізнесу є банківське кредитування, яке, на сьогоднішній день, потребує дієвих заходів щодо своєї активізації та інтенсифікації. Водночас, активізація банківського кредитування промисловості, на сучасному етапі, є неможливою без вжиття конкретних кроків щодо наближення вітчизняного банківського сектору до західних та європейських стандартів ведення банківського бізнесу в сфері фінансово-кредитного забезпечення промисловості. З огляду на це, важливим є поглиблення теоретичного базису банківського кредитування промислових підприємств, зокрема, розвиток та удосконалення класифікації різновидів банківського кредитування промислових підприємств шляхом введення нових класифікаційних ознак.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми розвитку сучасної промисловості, їх окремі аспекти завжди перебували й залишаються в центрі уваги науковців. Зокрема, проблематика фінансово-кредитного забезпечення підприємств, в тому числі промислових, досліджується у працях О. Л. Рудої, О. В. Дзюблюка, О. Л. Махалової, Л. Д. Осбурна (*L. D. Osburn*), В. Івашиної, Л. Лаєв'єна (*L. Laeven*), Е. Морал-Беніто (*E. Moral-Benito*), Т. Кіісель (*T. Kiisel*) та багато ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Високо оцінюючи вклад вчених у розвиток проблематики банківського кредитування промисловості, водночас, слід акцентувати увагу на відсутності у вітчизняній науковій літературі класифікації різновидів банківського кредитування саме промислових підприємств.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Ціль даної статті – розвинути кла-

сифікацію різновидів банківського кредитування промислових підприємств шляхом введення нових класифікаційних ознак.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день, саме банківський кредит залишається найпоширенішим видом кредиту, що займає особливе місце в фінансовій підтримці діяльності підприємств різних галузей економіки.

Винятково важливу роль та значення банківське кредитування відіграє у розвитку промислових підприємств. Передусім, це зумовлено особливостями кругообороту коштів промислових підприємств. З цього приводу, О. Л. Руда акцентує, що варто розрізняти два види кругообороту коштів підприємства: відносно рівномірний та переважно рівномірний. Рівномірний кругооборот коштів притаманний для підприємств нафтової, вугільної, металургійної та інших видів промисловості, та характеризується відсутністю тривалого лагу (періоду) між надходженням і витрачанням коштів. Другий вид – переважно рівномірний – є властивим для підприємств АПК, легкої, харчової, лісової промисловості, та характеризується виникненням певної невідповідності між витратами та надходженнями коштів від господарської діяльності [1, с. 24].

Також, слід зауважити, що підприємницька діяльність тісно пов'язана із багатьма кризовими явищами (криза прибутковості; криза ліквідності; криза управління та ін.), які можуть спричинювати виникнення фінансового голоду підприємств. Враховуючи те, що власні ресурси промислових підприємств об'єктивно характеризуються обмеженістю, їх можна доповнити залученими або запозиченими фінансовими ресурсами. Відповідно, потреба у додаткових фінансових ресурсах для певних видів промислових підприємств є цілком закономірною. При цьому, джерелом формування останніх часто виступають банківські кредити. З цього приводу слушно зазначають О. В. Дзюблюк та О. Л. Малахова: «... банк, функціонуючи в сфері обміну, активно впливає на всі стадії суспільного відтворення, на стан забезпечення підприємницької діяльності необхідними кредитними ресурсами» [2, с. 37].

Слід зазначити, що коли йдеться про банківське кредитування суб'єктів господарювання, в іноземних наукових джерелах зустрічається два основних поняття: комерційний та індустріальний кредит (*commercial&industrial loan*). Класифікація банківського кредитування підприємств відбувається виходячи з

типів банківського комерційного та індустріального кредитування. Зокрема, у світовій практиці прийнято розрізняти такі типи банківського комерційного та індустріального кредиту для підприємств: кредити, засновані на активах; кредити, пов'язані із грошовими потоками; фінансування торговельних угод; лізинг [3, с. 5].

Поряд з такими поняттями як комерційне та індустріальне кредитування, в зарубіжних наукових джерелах зустрічаються також поняття фінансування та кредитування виробничого бізнесу (*financing for manufacturing business; lending for manufacturing business*). Ці поняття є уточнюючими, та такими, що відносяться до кредитування виключно виробничих галузей.

Питанням фінансово-кредитного забезпечення виробничого бізнесу в високорозвинених країнах займаються не лише комерційні банки, але також спеціалізовані індустріальні банки, промислові кредитні компанії (*industrial loans companies*). Особливості, притаманні даному різновиду кредитування, відобразились на класифікації різновидів кредитування виробничого бізнесу в зарубіжній практиці (табл. 1).

Зауважимо, що кредитування підприємств під гарантії спеціалізованого державного органу є досить поширеним видом банківського кредитування у високорозвинених країнах. Зокрема, кредитування під гарантії Адміністрації малого бізнесу США (*SBA*)

Таблиця 1

Класифікація різновидів кредитування виробничого бізнесу в зарубіжній практиці

Класифікаційна ознака	Різнovid кредитування виробничого бізнесу
За строком кредитування	короткострокові кредити (від 6 місяців до 2-х років)
	середньострокові кредити (від 2-х до 3-х або 5-ти років)
	довгострокові кредити (від 7 до 25 років)
За цільовим призначенням	купівля бізнес-нерухомості
	рефінансування комерційної нерухомості
	рефінансування боргу компанії
	консолідація комерційних кредитів
	фінансування придбання виробництва
	фінансування робочого капіталу компанії
	придбання обладнання та устаткування
	покриття витрат на заробітну плату
фінансування розширення виробництва	
За типом забезпечення зобов'язань	забезпечене кредитування
	незабезпечене (бланкове) кредитування
	традиційне кредитування (забезпечене іпотекою, без участі будь-яких державних гарантій)
За типом банківського продукту (послуги)	гарантоване кредитування спеціалізованим державним органом
	кредитна лінія на поповнення обігових коштів (відкритого типу; закритого типу)
	кредитування на основі активів компанії
	кредитування не на основі активів компанії
	інше фінансування: факторинг
	фінансування витрат на устаткування та обладнання
	фінансування відкриття бізнесу («старт-ап»)
	пов'язані продукти: акредитиви; револьверне кредитування; сезонний кредит
	кредитно-гарантійні послуги (авалювання векселів; андеррайтинг, тощо)

Джерело: складено автором на основі [3–6]

Guaranteed Loans) є одним з доступних варіантів для малого виробничого бізнесу. Існує декілька форм кредитування банками під гарантії Адміністрації малого бізнесу [5]:

– «7(a) кредити» – кредитування, спрямоване на поповнення обігового капіталу, на придбання нерухомості, обладнання, на рефінансування боргу, тощо;

– «504 кредити» – фінансування проєктів щодо придбання або оренди, покращення чи оновлення довгострокових основних засобів бізнесу;

– «Експортні кредити» (*Export loans*) – кредитування підприємств, які спрямовують свою продукцію (або її частину) на експорт;

– «Кредити на експорт оборотного капіталу» (*Export Working Capital loans*) – фінансування компаній-експортерів до моменту завершення експортного продажу товарів, що уможлиблює більш гнучкі умови оплати за експортовані товари;

– «Експортні експрес-кредити» – фінансування компанії-експортера за спрощеною (прискореною) процедурою розгляду.

Слід зазначити, що на відміну від зарубіжної практики, в Україні існує невідповідність між розвитком вітчизняного банківського бізнесу та науково-методологічним осмисленням основ сучасної банківської діяльності в частині банківського кредитування промисловості. Зокрема, не дивлячись на те, що на сучасному етапі у вітчизняному банківському бізнесі набула поширення практика зі створення спеціалізованих банківських продуктів та послуг для промислових та міжгалузевих суб'єктів господарювання (кредитування АПК; послуга «Галузеві рішення» від АТ КБ «Приватбанк»; кредитування суб'єктів промисловості для енергоефективної модернізації (ПАТ АБ «Укргазбанк», АТ «Ощадбанк», АТ «Райффайзен банк», та ін.), з урахуванням особливостей різних галузевих напрямків, у вітчизняній науковій літературі досі відсутня класифікація видів банківського кредитування промислових підприємств.

Водночас, у вітчизняній науковій літературі зустрічається досить багато класифікаційних ознак банківського кредитування підприємств: за строками використання та повернення кредитних коштів; за сумою кредитування; за валютою кредитування; за цільовим призначенням, характером використання кредиту; за укрупненими об'єктами кредиту; за наявністю забезпечення; за способом погашення;

за характером і способом сплати відсотків за кредит; за ступенем ризику; за категоріями потенційних позичальників; за порядком надання; за формою та методом надання; за кількістю учасників-кредиторів; за сферами суспільного відтворення, тощо [2; 7, с. 139].

Оскільки поняття «банківське кредитування промислових підприємств» є багатогранним та комплексним, поглиблення розуміння його економічної сутності потребує розвитку класифікації та удосконалення різновидів банківського кредитування промислових підприємств.

На нашу думку, при удосконаленні класифікаційних ознак різновидів банківського кредитування потрібно враховувати особливості промислових підприємств, зокрема такі [8]:

– націленість на виробництво товарів та послуг не лише для кінцевого споживача, а й для інших виробників;

– залежність від природних, кліматичних факторів;

– вплив на екологічний стан навколишнього середовища;

– потреба в споживанні великої кількості енергоресурсів;

– потреба в значному фінансовому забезпеченні для розвитку;

– необхідність слідування новим технологіям, впровадження нових знань;

– здатність впливати на виникнення науково-технічних революцій.

На нашу думку, розвиток та удосконалення класифікації різновидів банківського кредитування промислових підприємств потребує: 1) врахування особливих класифікаційних ознак, що відносяться як до промислового підприємства-позичальника, так і до банку-кредитора; 2) введення нових класифікаційних ознак банківського кредитування промислових підприємств. Зокрема, ми вважаємо, що до класифікаційних ознак різновидів банківського кредитування промислових підприємств доцільно віднести такі: галузева приналежність промислового підприємства; приналежність промислового підприємства до стратегічно-важливих галузей економіки; технологічний ступінь розвитку промислового підприємства; спеціалізація банку-кредитора промислового підприємства; участь в проєктах, програмах державної та/або міжнародної підтримки розвитку промисловості; масштаб соціально-економічного впливу від кредитування суб'єкта промисловості (табл. 2).

Таблиця 2

Розвинена класифікація різновидів банківського кредитування промислових підприємств

Класифікаційна ознака	Різновиди банківського кредитування промисловості
1	2
За галузевою приналежністю промислового підприємства-позичальника	кредити підприємствам добувної промисловості та розроблення кар'єрів
	кредити підприємствам переробної промисловості
	кредити підприємствам постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря
	кредити підприємствам водопостачання, каналізації, поводження з відходами
	кредити будівельним підприємствам
За формою власності промислового підприємства-позичальника	кредити приватним промисловим підприємствам
	кредити державним промисловим підприємствам
	кредити промисловим підприємствам, що діють на основі колективної власності (виробничі кооперативи, споживчі кооперації тощо)
	кредити комунальним промисловим, промислово-виробничим, промислово-комерційним підприємствам
	кредити промисловим підприємствам, заснованих на змішаній формі власності
За місцем реєстрації промислового підприємства-позичальника	кредити, надані промисловим підприємствам-резидентам
	кредити, надані промисловим підприємствам-нерезидентам
За класифікацією залежно від розміру промислового підприємства-позичальника	кредити, надані промисловим мікропідприємствам
	кредити, надані малим промисловим підприємствам
	кредити, надані середнім промисловим підприємствам
	кредити, надані великим промисловим підприємствам
За приналежністю промислового підприємства-позичальника до стратегічно важливих галузей економіки	кредити, надані стратегічно важливим промисловим підприємствам
	кредити, надані звичайним промисловим підприємствам
За ступенем технологічного розвитку промислового підприємства	кредити, надані низькотехнологічним промисловим підприємствам
	кредити, надані середньотехнологічним промисловим підприємствам
	кредити, надані високотехнологічним промисловим підприємствам, підприємствам смарт-промисловості
За формою власності банку-кредитора	кредити промисловим підприємствам, надані державними банками
	кредити промисловим підприємствам, надані приватними банками (в тому числі, внутрішньо контрольованими та під іноземним контролем)
За спеціалізацією банку-кредитора	кредити промисловим підприємствам, надані комерційними банками
	кредити промисловим підприємствам, надані індустріальними (промисловими) банками
	кредити промисловим підприємствам, надані інвестиційними банками
	кредити промисловим підприємствам, надані іпотечними банками
	кредити промисловим підприємствам, надані банками розвитку

Продовження Таблиці 2

1	2
	кредити промисловим підприємствам, надані ощадними банками
	кредити промисловим підприємствам, надані онлайн-банками, необанками (neobanks) та банками-челенджерами (challenger banks)
За кількістю учасників кредитування	кредити промисловим підприємствам, надані одним банком
	консорціумні кредити, надані промисловим підприємствам
	синдикатні кредити, надані промисловим підприємствам
За участю в проектах, програмах державної та/або міжнародної підтримки	кредити промисловим підприємствам в рамках державних програм підтримки розвитку промисловості
	кредити промисловим підприємствам в рамках міжнародних програм підтримки розвитку промисловості
За приналежністю до спеціалізованого виду кредитування	проектне фінансування промислових підприємств
	об'єктне фінансування промислових підприємств
	фінансування спорудження/придбання нерухомого майна промислових підприємств, що генерує дохід
За строком кредитування	до 1 року
	від 1 року до 5 років
	більше 5 років
За валютою кредитування	кредити, надані у національній валюті
	кредити, надані в іноземній валюті
	кредити, надані в цифровій валюті
За цільовим використанням кредитних коштів	кредити промисловим підприємствам на поповнення обігових коштів
	кредити промисловим підприємствам на придбання, оновлення, модернізацію основних засобів
	кредити на реалізацію інвестиційних проектів промислового підприємства
	кредити на реалізацію інноваційних проектів промислового підприємства
За формою банківського кредитування	бланковий кредит промисловим підприємствам
	онкольний кредит промисловим підприємствам
	авалювання векселів промислових підприємств
	сезонний кредит промислового підприємству із щомісячною амортизацією боргу
	інвестиційне кредитування промислових підприємств (лізинг; іпотечний кредит; довгострокові інвестиційні проекти; андерайтинг; консорціумний кредит)
	послуги факторингу для промислових підприємств
	банківське гарантування для промислових підприємств
рефінансування промислових підприємств	
За методом надання банківського кредиту	кредити, що надаються промисловим підприємствам одноразово в повній сумі
	кредити, що надаються промисловим підприємствам у вигляді кредитної лінії (поновлювальної або не поновлювальної)
За способом забезпечення банківського кредиту	забезпечені кредити промислових підприємств (заставою, порукою, гарантією, страхуванням тощо)
	незабезпечені кредити промислових підприємств (бланкові)

Продовження Таблиці 2

1	2
За масштабом економічного впливу	кредити, надані промисловим підприємствам, що впливають на рівні галузі промисловості
	кредити, надані промисловим підприємствам, що впливають на рівні промислового сектору
	кредити, надані промисловим підприємствам, що впливають на рівні економічного регіону
	кредити, надані промисловим підприємствам, що впливають на рівні національної економіки

Джерело: складено та доповнено автором на основі [1–3; 7; 9]

Висновки. Таким чином, з однієї сторони, розвиток та удосконалення класифікації різновидів банківського кредитування промислових підприємств на основі ряду специфічних класифікаційних ознак є важливим для більш повного розкриття економічної сутності банківського кредитування промислових підприємств. З іншої сторони, деталізація різновидів банківського кредитування промислових підприємств є необхідним джерелом інформації при розробці та впровадженні вузько-направлених банківських фінансово-кредитних продуктів і послуг, націлених на промислові підприємства різного галузевого спрямування, що є також важливим кроком для активізації

та інтенсифікації банківського кредитування промисловості.

З огляду на зарубіжний досвід, перспективними на теренах України, на нашу думку, є такі різновиди кредитування промислових підприємств: кредитування під гарантії спеціального уповноваженого державного органу (в особливості, для тих промислових підприємств, які потребують термінової модернізації та технічного переоснащення); кредитування спеціалізованими банками (промисловими, індустріальними, іпотечними тощо); кредитування стартапів промисловості; кредитування високотехнологічних промислових підприємств та смарт-промисловості, тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Руда О. Л. Кредит як підґрунтя взаємовідносин підприємств та комерційних банків. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 9. С. 22–25. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2018/6.pdf.
2. Дзюблюк О. В., Махалова О. Л. Банки і підприємства: кредитні аспекти взаємодії в умовах трансформації економіки: монографія. Тернопіль: Вектор, 2008. 324 с. URL: http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/526/1/kredytni_aspekty_vzaemodii.pdf.
3. Ivashina, V., Laeven, L., Moral-Benito, E. Loan types and the bank lending channel. *Working Paper Series*. 2020. No. 2409. URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecb.wp2409~79137cac1e.en.pdf>.
4. Osburn, L. David. Commercial & Industrial (C&I) Lending in Today's Competitive Market. A Business Training & Contract CFO Firm. 2019. URL: <https://www.icba.org/docs/default-source/icba/education-cbu-documents/cbu-webinar-mp3/pppc-ilendingintoday'scompetitivemarketicbajuly172019.pdf>.
5. Kiisel, Ty. Manufacturing Loans & Financing: How to Finance Your Manufacturing Business. *Business financing*. 2022. URL: <https://www.nav.com/blog/manufacturing-finance-manufacturing-loans-649146>.
6. Manufacturing Loans: Factory & Industrial Business Financing. GUD CAPITAL LLC. URL: <https://gudcapital.com/manufacturing-loans>.
7. Чайковський Я. Класифікація банківських кредитів. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Економіка*. 2005. № 18. С. 136–140. URL: <http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/6568/1/Класифікація%20банківських%20кредитів.PDF>.
8. Герасименко А. Банківське кредитування промислових підприємств: економічна сутність і принципи реалізації. *Вісник Університету банківської справи*. 2021. № 2 (41). С. 40–48. DOI: [https://doi.org/10.18371/221-755X2\(41\)2021249968](https://doi.org/10.18371/221-755X2(41)2021249968).
9. Dedu, V., Enciu, A. Loan Products Included in the Offer of Commercial Banks. *Theoretical and Applied Economics*. 2009. 04(533). 67–74. URL: https://www.researchgate.net/publication/46567457_Loan_Products_Included_in_the_Offer_of_Commercial_Banks.

REFERENCES:

1. Ruda, O. L. (2018) Kredyt yak pidgruntia vzaiemovidnosyn pidprijemstv ta komertsiiinykh bankiv [Loan as the basis of the relationship between enterprises and commercial banks]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 9, 22–25. Available at: http://www.investplan.com.ua/pdf/9_2018/6.pdf. (in Ukrainian)
2. Dziubliuk, O. V., Makhalova, O. L. (2008) Banky i pidprijemstva: kredytni aspekty vzaiemodii v umovakh transformatsii ekonomiky [Banks and enterprises: credit aspects of interaction in the conditions of economic transformation]. Ternopil: Vector. Available at: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/526/1/kredytni_aspekty_vzaiemodii.pdf. (in Ukrainian)
3. Ivashina, V., Laeven, L., Moral-Benito, E. (2020) Loan types and the bank lending channel. *Working Paper Series*. No. 2409. Available at: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scpwps/ecb.wp2409~79137cac1e.en.pdf>.
4. Osburn, L. David (2019) Commercial & Industrial (C&I) Lending in Today's Competitive Market. A Business Training & Contract CFO Firm. Available at: <https://www.icba.org/docs/default-source/icba/education-cbu-documents/cbu-webinar-mp3/pppc-ilendingintoday'scompetitivemarketicbajuly172019.pdf>.
5. Kiisel, Ty. (2022) Manufacturing Loans & Financing: How to Finance Your Manufacturing Business. Business financing. Available at: <https://www.nav.com/blog/manufacturing-finance-manufacturing-loans-649146>.
6. Manufacturing Loans: Factory & Industrial Business Financing. GUD CAPITAL LLC. Available at: <https://gudcapital.com/manufacturing-loans>.
7. Chaikovskiy, Y. (2005) Klasyfikatsiia bankivskykh kredytiv [Classification of bank loans]. *Naukovi zapysky Ternopilskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu im. V. Hnatiuka. Serii: Ekonomika – Scientific notes of the Ternopil State Pedagogical University named after V. Hnatiuk. Series: Economy*, 18, 136–140. Available at: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/6568/1/Класифікація%20банківських%20кредитів.PDF>. (in Ukrainian)
8. Herasymenko, A. V. (2021) Bankivske kredytuvannia promyslovykh pidprijemstv: ekonomichna sutnist i pryntsyipy realizatsii [Bank lending to industrial enterprises: economic essence and implementation principles]. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy – Bulletin of the University of Banking*, (41), 40–48. DOI: [https://doi.org/10.18371/2221-755X2\(41\)2021249968](https://doi.org/10.18371/2221-755X2(41)2021249968). (in Ukrainian)
9. Dedu, Vasile & Enciu, Adrian (2009) Loan Products Included in the Offer of Commercial Banks. *Theoretical and Applied Economics*. 04(533). 67–74. Available at: https://www.researchgate.net/publication/46567457_Loan_Products_Included_in_the_Offer_of_Commercial_Banks.